

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
22/3592

Vår ref
22/1162-

Dato
23. september 2022

Svar på høring - Utredning om gjennomføring av varslingsdirektivet i norsk rett

Det vises til høring av utredning fra Advokatfirmaet Lund & Co om gjennomføring av direktiv (EU) 2019/1937 (varslingsdirektivet) i norsk rett. Det vises også til tidligere korrespondanse med Justis- og beredskapsdepartementet hvor vi fikk utsatt svarfrist til 23. september når det gjelder tilbakemelding på matområdet.

Landbruks- og matdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har hatt diskusjoner om direktivet, utredningen og forslaget til gjennomføring i norsk rett. Dette svaret sendes på vegne av alle tre departementene når det gjelder matområdet.

Vi har noen merknader til utredningen og direktivet:

Det personelle virkeområdet

Direktivet gjelder for fysiske personer som varsler om overtredelser vedkommende har fått kjennskap til i *arbeidsrelatert sammenheng*, og som tilhører personkategorier opplistet i direktivets art. 4. Det står i utredningen at denne avgrensningen innebærer at informasjon som erverves i en rent *privat kontekst* faller utenfor direktivets virkeområde. Hvordan skal dette for eksempel forstås i forhold til klageinstituttet og domstolsbehandling? Er det slik at for eksempel en person som er selvstendig næringsdrivende og som er aktør på matområdet og har et vedtak fra Mattilsynet til klagebehandling, eller til behandling ved en domstol, også kan varsle om det som vedkommende mener er brudd på EØS-regelverket? Vi mener det burde beskrives nærmere hvilke omstendigheter som må foreligge for at en person kan sette frem varsel etter direktivet, og særlig om det er noen avgrensning mot personer som har eller har hatt en konkret sak for klage- eller domstolsbehandling.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Avdeling for
matpolitikk

Saksbehandler
Anne Felde Doser
22 24 91 39

Ekstern varslingskanal

Etter direktivets art. 11 skal en myndighet pekes ut som kompetent og etablere en ekstern varslingskanal som mottar og følger opp varsler.

Vi støtter i utgangspunktet forslaget i utredningen om at en ekstern varslingskanal bør legges til én kompetent myndighet, som får ansvar for å ta imot og følge opp varsler. Vi deler også oppfatningen av at det vil spare ressurser om myndigheten kan legges til et eksisterende organ, og har merket oss synspunktene om at Datatilsynet og Arbeidstilsynet kan være aktuelle kandidater.

Kompetansen hos sentral enhet og sektormyndighet

En slik løsning avhenger imidlertid av hvilken minimumskompetanse som etter direktivet, må ligge hos den kompetente myndigheten. Vi synes det er noe uklart hva som ligger i at den kompetente myndigheten skal *følge opp* varsler. Det kan ligge flere elementer i dette som angår hvilken kompetanse enheten skal ha. I denne sammenheng er det også noe uklart hva som ligger i art 12 om at den kompetente myndigheten skal være selvstendig og uavhengig. Det fremgår av utredningen s. 69 at «Et alternativ kan være at varslene kanaliseres til én myndighet, som deretter foretar en foreløpig vurdering av varselet og sender det videre til riktig sektormyndighet.» Ut i fra dette antar vi at utrederne mener at plikten til å *følge opp* innebærer at kompetent myndighet plikter å sørge for at varslet blir behandlet, men ikke at den også må gjøre den materielle vurderingen av påstanden om brudd på EØS-regelverket. Vi antar også at en slik forståelse av *følge opp* ikke er i konflikt med kravet om at enheten må være selvstendig og uavhengig. Vi mener bestemmelsen i direktivet burde beskrives nærmere.

Vi mener at en sentral enhet ikke vil ha tilstrekkelig fagkompetanse til å vurdere varsler på alle fagområder. Dersom en slik enhet skal etableres, mener vi det er en forutsetning at det er sektormyndigheten, som sitter på fagkompetansen på området, som gjør den materielle vurderingen av varslet. Arbeidsfordelingen mellom den kompetente myndigheten og sektormyndigheten bør også baseres på dette. Den sentrale enhetens rolle primært blir i så fall å motta/svare ut varsler, involvere berørte sektormyndigheter og ellers sørge for oppfyllelse av de pliktene som gjelder varslervernet i direktivet.

Vi mener også at det er sektormyndigheten som bør ha kompetansen til å vurdere hvilke følger varslet eventuelt skal få for tolkning og praktisering av det aktuelle regelverket på deres fagområde.

Forslag til lov og forskrifter

Varslingsdirektivets regler om varsling er svært like reglene om varsling i arbeidsmiljøloven kapittel 2A. men har også viktige forskjeller. Den viktigste forskjellen er at de to regelsettene til dels har ulike formål, noe som kan føre til ulike tolkningsresultater. Vi er enige med utrederne om at det kan være utfordrende å samle dem i en felles lov. Samtidig overlapper

de to regelsettene hverandre på regler om hvem som kan varsle, hva det kan varsles om og hvordan det skal varsles. Arbeidsmiljølovens regler har imidlertid et større omfang av hva det kan varsles om, enn direktivet. Direktivet, på sin side, omfatter en større personkrets som kan varsle enn arbeidsmiljøloven. Det kan hende det er hensiktsmessig å samle regelsettene i én lov, i alle fall på sikt, men vi synes det er vanskelig å ta stilling til dette nå.

Siden vi mener det er noe uklart hvordan direktivet skal forstås på flere måter, har vi for øvrig ikke funnet det hensiktsmessig nå å kommentere på konkrete bestemmelser i forslagene til lov og forskrifter.

Korrigerings til oversettelsen

Vi vil likevel benytte anledningen til å peke på en feil i oversettelsen av direktivets § 2 (b) (viii) om det saklige virkeområde. Her brukes ordet «matsikkerhet» om «fødevare- og fodersikkerhet» (dansk), «food and feed safety» (engelsk). Den riktige oversettelsen på norsk er imidlertid «mattrygghet». Ordet «matsikkerhet» brukes i forbindelse med forsyning og beredskap.

Med hilsen

Cathrine Steinland (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Felde Doser
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer